

ประสบการณ์การฟื้นฟูสภาพของวัยรุ่นหลังจากถูกล่วงเกินทางเพศ

เรืออากาศเอกหญิง จิตรา ไรจน์ขจรนภาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RECOVERY EXPERIENCES OF ADOLESCENTS AFTER SEXUAL ABUSED

Flt.Lt. Jitra Rojkhajornaphalai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science Program in Mental Health and Psychiatric Nursing
Faculty of Nursing
Chulalongkorn University
Academic Year 2007
Copyright of Chulalongkorn University

500068

หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย

สาขาวิชา

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (ถ้ามี)

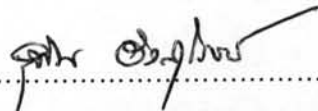
ประสบการณ์การฟื้นฟูสภาพของวัยรุ่นหลังจากถูกล่วงเกินทางเพศ
เรืออากาศเอกหญิง จิตรา โรจน์ขจรนภาลัย

การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

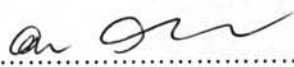
รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์

อาจารย์ ดร. รังสิมันต์ สุนทรไชยา

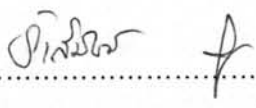
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

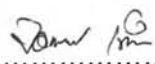

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร.ยุพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรพรรณ ลือบุญวัชชัย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร. รังสิมันต์ สุนทรไชยา)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จอนมะจง เพ็งจาด)

จิตรา โจรนัชจรนภาลัย : ประสบการณ์การฟื้นฟูสภาพของวัยรุ่นหลังจากถูกล่วงเกินทางเพศ.
(RECOVERY EXPERIENCES OF ADOLESCENTS AFTER SEXUAL ABUSED)

อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์, อ.ที่ปรึกษาร่วม : อ.ดร. รังสิมันต์ สุนทรไชยา ,
184 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายการให้ความหมายและประสบการณ์การฟื้นฟูสภาพของวัยรุ่นหลังจากถูกล่วงเกินทางเพศ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพตามแนวคิดปรากฏการณ์วิทยาของ Husserl ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 11 ราย เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) พร้อมกับนำข้อมูลการสัมภาษณ์จากเทปบันทึกเสียงมาถอดข้อมูลแบบคำต่อคำ (Verbatim) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบของ Colaizzi

ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นที่ถูกล่วงเกินทางเพศให้ความหมายการฟื้นฟูสภาพหลังจากถูกล่วงเกินทางเพศไว้ว่าเป็นการเริ่มต้นชีวิตใหม่อย่างมีเป้าหมายและมีความหวังในชีวิตตนเอง และเป็นการปรับความคิดและจิตใจให้คลายทุกข์ การได้รับการยอมรับจากคนรอบข้างทำให้สามารถกลับไปดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามปกติ ส่วนประสบการณ์ในการฟื้นฟูสภาพของวัยรุ่นหลังจากถูกล่วงเกินทางเพศประกอบด้วย 3 ประเด็นหลัก คือ 1) การสร้างพลังใจให้เข้มแข็ง ซึ่งประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย ได้แก่ ยอมรับความจริงของชีวิต คิดในแง่ดี มีครอบครัวเป็นแหล่งพลังใจ และแสวงหาความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น 2) การเรียนรู้การดำรงชีวิตให้มีคุณค่า ซึ่งประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อยได้แก่ อยู่กับปัจจุบัน วางแผนอนาคต การทำงานและ/หรือทำกิจกรรมที่ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและผ่อนคลายความเครียด เรียนรู้วิธีระงับภัยจากบทเรียนที่ผ่านมา เปลี่ยนตนเองเพื่อสิ่งที่ดีในชีวิต 3) การดูแลสุขภาพกายให้แข็งแรง ประกอบด้วย 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ ดูแลสุขภาพตนเอง และดูแลสุขภาพลูกในครรภ์

ผลการศึกษานี้ทำให้เห็นถึงการฟื้นฟูสภาพ การสร้างความเข้มแข็งในตัวของวัยรุ่นที่ถูกล่วงเกินทางเพศ การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว สังคม และบุคลากรทางการแพทย์ ซึ่งชี้แนะแนวทางในการช่วยเหลือวัยรุ่นกลุ่มนี้ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ และพยาบาลจิตเวชสามารถนำประสบการณ์การฟื้นฟูสภาพของผู้ให้ข้อมูลไปวางแผนการพยาบาลเพื่อส่งเสริมให้วัยรุ่นที่ถูกล่วงเกินทางเพศให้มีการฟื้นฟูสภาพได้โดยเร็วและเหมาะสมยิ่งขึ้น

สาขาวิชา....การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช.....ลายมือชื่อนิสิต..... จิตรา โจรนัชจรนภาลัย
ปีการศึกษา.....2550..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

#4877560736 : MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

KEY WORD: RECOVERY EXPERIENCES / SEXUAL ABUSED ADOLESCENTS

JITTRA ROJKHAJORNAPHALAI : RECOVERY EXPERIENCES OF ADOLESCENTS AFTER SEXUAL ABUSED. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF. JINTANA YUNIBHAND, Ph.D., RANGSIMAN SOONTHORNCHAIYA , Ph.D., 184 pp.

The purpose of this study was to explain the meaning and experience of recovery among adolescents who were sexual abused. A qualitative research utilizing Husserlian phenomenology was applied. A purposive sample of 11 adolescents who had recovery experience was interviewed using in-depth interviews. Audio-tape interviews were transcribed verbatim. Data were analyzed by Colaizzi's method.

Findings demonstrated that adolescents defined recovery experience after sexual abused as restarting a new life with setting goal and hope, reframing their thoughts and mind to relieve distress and being accepted from others to survive in community. Three major themes of recovery experience emerged were: 1) making strength of will power, composed of accepting reality of life, thinking positively, having family as a will power center, and seeking help from others, 2) learning to live worthily, composed of living with present situation and planning for the future, working and/or doing activities for pride enhancement and stress reduction, learning to prevent hazard from past experience, and changing self for better life, 3) caring for better physical health, composed of self-care and caring for baby's health during pregnancy.

The findings provided better understanding of recovery, making ego strength in adolescents, family support, social support and medical support which helped the adolescents to survive in community. In addition the findings facilitated psychiatric nurses to plan appropriate nursing care and to accelerate recovery process for adolescents experiencing sexual abused.

Field of study...Mental Health and Psychiatric Nursing....
Academic year.....2007.....

Student's signature *Jitra Rojkhajornaphalai*
Advisor's signature *Jintana Yunibhand*
Co-advisor's signature *Rangsiman S.*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ประสบความสำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร. รังสิมันต์ สุนทรไชยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ให้ความรู้ คำแนะนำ ให้กำลังใจชี้แนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลงได้ ศิษย์ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ในที่นี้

พร้อมทั้งขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ลีอนุญธวัชชัย ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. จอนณะจง เพ็งจาด กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาชี้แนะการแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งคณาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ให้กำลังใจผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแนวคำถามในการวิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาในอ่านบทสัมภาษณ์เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล และให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นอย่างดี ขอขอบคุณพี่พยาบาลและเจ้าหน้าที่หน่วยตรวจพิเศษเด็กทุกท่านที่ให้ความกรุณา และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งให้คำแนะนำที่ดีสำหรับผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ นาวาอากาศตรีหญิง สุวิมล สมัตตะ และคณะอาจารย์แผนกจิตเวช วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศทุกท่านที่ให้คำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ ระหว่างการศึกษา ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา - มารดา ที่เป็นกำลังใจที่ยิ่งใหญ่ และสนับสนุนให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสทางการศึกษามาโดยตลอด ตลอดจนให้การช่วยเหลือดูแลบุตรชาย วัย 9 เดือนอันเป็นที่รัก เป็นแรงใจสำคัญของผู้วิจัยได้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณ นพ. ศุภชัย โรจนขจรนภาลัย ที่ให้ความรัก ความห่วงใย และเป็นกำลังใจ สนับสนุนผู้วิจัยและดูแลครอบครัวเป็นอย่างดี ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตทุกท่านที่ร่วมให้กำลังใจและมอบรอยยิ้มให้กับผู้วิจัยเสมอมา ท้ายสุดนี้คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่มารดาของผู้วิจัย ขอให้ท่านหายจากการป่วยทางจิตโดยเร็ว และมีสุขภาพกายและใจที่แข็งแรงตลอดไป และขอขอบคุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์นี้ให้แก่วัยรุ่นที่ถูกล่วงเกินทางเพศทุกท่าน ขอให้มีความกำลังใจในการเผชิญปัญหา และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเข้มแข็งต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	7
1.3 คำถามการวิจัย.....	7
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	7
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น.....	10
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพยาบาลจิตเวชเด็กและวัยรุ่นในชุมชน.....	26
2.3 แนวคิดการพยาบาลวัยรุ่นที่ถูกล่วงเกินทางเพศ.....	33
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการฟื้นฟูสภาพของผู้ที่ถูกล่วงเกินทางเพศ.....	54
2.6 แนวคิดการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา.....	68
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	76
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	81
3.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	81
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	82
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	83
3.4 การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล.....	89
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
3.6 การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล.....	91

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
5 อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	125
รายการอ้างอิง.....	145
ภาคผนวก.....	156
ภาคผนวก ก. 1. ใบยินยอมของผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	158
2. ข้อมูลสำหรับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	159
3. จุดหมายแสดงความสมัครใจสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัย.....	161
ภาคผนวก ข. 1. แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	164
2. แนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก.....	166
3. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	168
ภาคผนวก ค. 1. แบบบันทึกภาคสนาม.....	170
2. แบบบันทึกการถอดความและการให้รหัสเบื้องต้น.....	171
3. ลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามราย.....	174
4. การตรวจยืนยันความถูกต้องตามกระบวนการวิจัย.....	182
โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	184

ตารางที่ 1 ลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล.....	93
ตารางที่ 2 ประสบการณ์การฟื้นฟูสภาพของวัยรุ่นหลังจากถูกล่วงเกินทางเพศ ประเด็นหลักและประเด็นย่อย.....	100
ตารางที่ 3 ลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามราย.....	172
ตารางที่ 4 การรวบรวมข้อมูลจากการจัดบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์.....	181